

TRIBUNA

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminică:

Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Acum e rîndul satirei.

«Satira iaște acea compunere, care prin un stil mai vesel, luînd în ris prostia omenească, stîruiște a îndrepta moravurile. Pentru aceasta satira, prin scopul ei, iaște mai potrivită ca orice altă alcătuire morală, pentru că de luarea în ris lumina se teme mai mult ca de orice pedeapsă».

A. Cantemir, prefață la «Satire».

În epocile de tranziție, sau în cele de oboseală, când curentele de idei se afirmă cu anevie și personalitățile de seamă sînt așa de rare, orice reacțiune mai vie împotriva spiritului letargic se manifestă de obicei în forme satirice. Ochiul limpede al celui izolat și judecata sigură găsesc în amenea vremuri fenomene sociale și anomalii sufletești atît de felurite și de bizare, ori unde se îndreptează. La fiecare pas, în viața publică și cea individuală, găsești momentele cele mai paradoxale, posibilul stînd alături de imposibilul, naivitatea adorabilă dublată de cea mai rafinată șiretenie, ignoranța cea mai completă, răzimată pe pretențiile cele mai desperate, încât ai crede că ordinea în firea lucrurilor s'a schimbat pentru un timp. Este timpul când valorile se falsifică; noțiunile de bine și de adevăr își pierd contururile; puterea obiceiului și a inerției copleșește și decolorează figurile și le îngroapă în conveniențele unei beatitu-

dini vulgare. Material de satiră, numai material de satiră! Orice subiect, ce și se impune atențiunii, apare în cadre satirice. Și nici odată nu s'a simțit o mai adîncă nevoie de scriitori, cu o justă pătrundere psihologică, decît astăzi, când pe toată linia se ivesc atâtea motive de farse și de comedii și când absurdul și ridicolul își flutură așa de falnic drapelul pe altarul bunului simț.

Suntem deci oamenii și interpreții vremii acesteia și nu putem rezista tentațiunii de a nu mărturisi ceea-ce vedem și pipăim. Modul violent cum te izbesc anumite întâmplări din viață, judecata tot mai de-aîndoasele a semenilor noștri, stăruința lor dărză în vinovății elementare, felul cum se imbină și se desbină, cum se sbat și se frămîntă pentru lucruri mărunte și cît rămân de glaciali și de impasibili în fața faptelor celor mari, toate ne interesează, ne dau impresii adînci, pe o gamă întregă, și ne procură uneori priveliști distractive și amare convingeri.

Și în toată opera noastră începută, aceasta e singura bucurie a noastră, de a rîde și a ne revolta, de a înregistra după natură aceste documente umane, a arăta măiestria cu care se încălesc itele vieții unui neam, a stăruii asupra stîngăciei cu care unii fruntași știu scrie istoria contemporană. Iar

dacă dușmanii noștri, atît de pricepuți, vin și ne găsesc o vină în bucuria aceea răufăcioasă și tocmai în îndeletnicirea asta de a fi credincioși analiști ai vremii, noi le vom răspunde, că așa cum este, vremea aceasta e a noastră și trebuie să trăim cu ea. Noi nu suntem visători, ca să invocăm trecutul, nici nu suntem resemnați așteptători ai Nirvanei. Noi ne iubim contemporanii și în tot fondul satirei noastre, ce răsună mai tare, tot mai tare, este acel izvor neseecat de iubire către dânșii. Satira și gluma sînt însă armele cele mai blînde în situația de astăzi. Adevărul, spus într'o formă mai dulce, mai literară (să ierte dl Branișce!), străbate mai ușor. Și cum opiniile sînt libere, le primește cine vrea, le intrupează cine poate și silă nu se face nimănui. Oamenii și popoarele se fericesc, fie-care, după fasonul lor. Nu se poate ști la urma urmelor dacă o stare atît de înaintată în fenomene obscure mai admite înseninări. Dar puterea satirei e mare și avem încredere într'ansa.

Iată o comedie s'a jucat tocmai acum sub ochii noștri. Ea s'a petrecut numai în trei acte și câteva tablouri. Intriga cam brutală, țesătura cu ață albă. Personagiile de tot felul, bufe și simpatice. Și efectul baroc. Iar inspirația (am putea zice conspirația) luată din coloanele noastre.

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cearța animalelor pentru rang.

O luptă aprinsă se iscă printre animale pentru rangul lor.

Calul zise:

— Pentru ca să curmăm cearta, să cerem statul omului; el nu este în joc, și poate cu atît mai mult să fie nepărtinitor.

— Dar oare are el și mîntea trebuincioasă pentru aceasta? Își dote cu părerea o cărtiță. Pentru că în adevăr e nevoie ca să se prețuiască perfecțiunile noastre cele mai gingașe adesea ascunse adînc.

— A reaminti asta e în adevăr un lucru foarte înțelept, zise clișuranul.

— Așa e, exclamă și ariciul. Eu nu cred nici de cum ca omul să aibă destulă pătrundere.

— Ia tăceți! porunci calul. Lasă că știm noi: Cel ce are cuvinte să aibă mai puțină încredere în dreptatea cauzei sale e totdeauna mai dispus să pună la îndoială înțelepciunea judecătorilor săi.

Omul fu făcut judecător.

— Încă o vorbă înainte ca să rostesci sentința! îi zise leul maiestuos. După ce regulă, omule, vrei tu să hotărăști valoarea noastră?

— După ce regulă? răspuse omul, fără îndoială că după gradul în care voi îmi sănțeți mai mult sau mai puțin folositori.

— Minunat! replică leul ofensat. Cît de mult o să trebuie să stau eu atunci mai pe jos decît măgarul? Omule, tu nu poți fi judecătorul nostru. Părăsește adunarea!

Omul se retrase.

— Ei bine, zise cărtița cu ironie (și chițoranul și cu ariciul îl aprobară), vezi tu, calule? e și el de părere că omul nu poate să fie judecătorul nostru. Leul crede ca noi!

— Dar pentru alte motive decît voi! zise leul, și le aruncă o privire disprețuitoare.

Leul urmă mai departe:

— Cearța pentru rang, dacă mă gândesc bine, e o cearță netrebnică! Socotiți-mă drept cel mai distins ori drept cel mai ordinar; mie tot una 'mi face. Destul că eu mă cunosc!

Și așa părăsi adunarea.

Pe dânșul îl urmă înțeleptul elefant, îndrăznețul tigrul, seriosul urs, deșteapta vulpe, nobilul cal; scurt, toți aceia cari își simțeau valoarea, sau credeau că 'și-o simt.

Aceia cari au plecat cei mai din urmă și au murmurat cu privire la adunarea spartă, au fost maimuța și măgarul. *Lessing.*

După furtună.

Tresărea convulsiv geana norilor de plumb de asupra văii rele și în scăpărările violete-purpurii, pădurea se lumina subit, cutremurată până în adînc de spasmul mîniei în care clocotea cu gemete surde, răgitoare. Vălceluța seacă ce de abia susurea pe vremurile de toate zilele se umflase așa de odată, burzuluindu-se și repezindu-se cu o năvală turbată în apele adînci ale riului ce curgea neturburat la vale, cu liniștea maestatică a unui filosof bătrîn care văzuse și cântărise multe necazuri, în viața lui. Un mal lutos se prăvălise neputincios, tîrînd după el toată grămada de pietricele neastîmpărate ce se le-gase cu întreaga lor naivitate copilărească de spatele bietului mal, așa de ridicol diformat în căderea lui rușinoasă. O armată întregă de fagi, paltini și pini tinere se năpustise sguștiți și înfoiați în ramuri, ca niște curcani, cu hotărîrea trufașă de a se arunca în pântecul zăgazului de apă, ce pornea forțele motrice ale unei nesuferite turbine electrice.

Foșnitul disperat și trosniturile dureroase ale crengilor, ce se răsuceau și se încovoiau în cea mai cruntă luptă, scotea niște țuțituri îngrozitoare, cercînd într'o supremă sfortare, să dea un nou semnal de alarmă în rîndurile d'napoi.

Și tremurau îndărjiți în pornirea atacului, răscolind cu furie toată țărîna, gunoiul și uscăciunile pămîntului pe cari le amestecau cu o gloată de buruieni și sărmane mlădițe ne-

Prologul și actul întâi le cunoașteți. Câțiva dintre noi au avut fenomenala îndrăznire să manifeste, cu toată cinstea convingerilor, o nemulțămire fățișă împotriva puținului rod ce îl dau luptele noastre politice. Ca motive palpabile se citau: slăbirea și destrămarea forțelor luptătoare, lipsa de capacități suficiente, îmbătrânirea timpurie a unor stejari și se înșiră câteva cazuri doveditoare. Toate aceste lucruri vizibile erau clare ca lumina zilei! Dar s'a întâmplat minunea, care numai la un popor binecuvântat ca al nostru se putea întâmpla, că s'au găsit alții, cari să nu aibă tocmai darul intuiției clare a lucrurilor de pe pământ și să denunțe câteva constatări elementare și notorice, date sub o formă critică leală, drept o încercare de distrugere. Comicul este, că de distrus va distruge ea critica aceasta, dacă a nimerit bine, ori cât s'ar vocifera împotriva ei, dar, spre mai multă precauțiune elementele intimidat cer închiderea discuției prin violență.

Și aici pornește actul al doilea. Pretextul e bun, căci o gazetă, care cutează să pună în circulație un gând deosebit de al buneii noastre burghezie, e bine să fie anatemitată orbește, irelevant dacă a urmărit să și serviască neamul cu tot devotamentul și pe o cale mai rațională. Și s'au adunat inamicii locali și au ținut sfat și au tras sfori după tipicul cancanurilor mărunte și au trimis glas la vecini și s'a stărnit furtuna, de s'au mișcat și fruntașii cei dintâi (cum ar zice Scurtu). Și ei, cari mai dăunăzi ne citeau cu atâta căldură articolele în contra unui Slavici și Mangra, ei cari alături de noi au respins cu ultimă energie încercarea nenorocită a unor transfugi, vin și născocesc și bucină în lume vestea, că intențiunea noastră de a zgudu pe conducătorii noștri de som-

sănătoase, aruncându-le săgetător în scocul turbinei, — care le înghițea molcom într'un gălgâit batjocuritor.

...Un duruit bubuitor ca groaza a mii de tunete, despică, simfonia barbară a cetei aceleia nestăpânite și'n brusca oprire a sgomotului asurzitor, o pară de foc, lumină rîndurile de bătae înlemnite, care cum cercase să bată în retragere.

O tăcere glacială străbate pădurea întunecată sub besna nopții negre, vântul dispare ca un nebun îngrozit, pe când în inima pădurei se stinge înăbușit, ceva ca un suspin adânc, foarte adânc...

Câteva sălcii, stălpite pe marginea unei prăpăstii, plâng în tăcere.

„Destul copii!“ grăește amărît și sfârșit de durere bătrînul, — stejarul moșneag, albit de ierni. Și brazii netezindu-și bărbile încărunțite își plec istoviți creștetele pleșuve. „Unde, unde?“ șoptește înlăcrimat, mărăgăritărelul, ridicându-și curata-i frunte albă.

„Drept în inimă“, îi răspunde glinda și cade întăciunită de trăsnet.

Un murmur prelung se îngână îndurerat în taina pădurei, liniștite ca prin farmec. La poalele ei, riul ticnit, își sapă învățăturile pe temelii bolovanilor neclintiti, cu toată zarva spulberărilor acestora ale furtunei, care numai are secret pentru ei. De-asupra văiei rele, o dâră cenușie cu palide destrămări luminoase, vestește zorile cari se luptă încă în ceață, cu întunerecul.

Un cucuriguu puternic și limpede se aude, ca un glas de trâmbiță, din curtea turbinei

nolența lor, ar fi un nou complot de tradare... Comedia, pe cum vedeți, e bine țesută, căci ridicolul a atins nivelul absurdului și a fantaziei bolnave și publicul rămâne stupefiat, de ingeniositatea acestor maestri deștepți ai piesei. Cu artiști de aceștia ai intrigilor fine e o plăcere să petreci...

Iar coroana este culme. Actul al treilea, petrecut la Pesta, a fost o încoronare a acestei farse. Bărbații aceia serioși au primit în adevăr să aprecieze subiectul. Și a fost un delir de aplauze când au hotărît a nu fi de acord cu noi, — o abnegație, pe care nici nu le-am cerut-o — și a fost o bucurie, când a declarat ceea-ce toată lumea știa de altfel, că sistemul nostru de a înțelege politica și solidaritatea nu le convine.

Iar noi zicem, că acum e rîndul satirei. E atâta umor grotesc în tot decursul lung al acestor întâmplări. Este atâta materie admirabilă de tâlcuit în fabula aceasta. Și nu am putut obține o mai deplină satisfacție în tendințele noastre decât aceasta teamă, dată pe față, de critica faptelor.

O revistă germană despre împăcare. Revista vieneză »Oesterreichische Rundschau« se ocupă în numărul său din urmă cu împăcarea româno-maghiară și face următoarele observări:

»Cum era de prevăzut încă cu luni mai înainte, tratativele dintre guvernul maghiar și partidul național-român n'au adus la nici un rezultat. De astădată încă au rezistat Românii *seducerilor* maghiare. Întrebarea e dacă vor fi și în viitor capabili la aceasta. Presiunea eferită asupra Românilor în mod rafinat, e neobișnuit de mare și Maghiarii se pricep foarte bine a profita de întreg aparatul administrației și justiției în interesul scopurilor lor politice și naționale. Existența mai îndelungată a sistemului prezent va duce la nimicirea rezistenței românești — și

electrice, purtat de ecoul văiei, departe, departe, în cele patru colțuri ale pădurei.

Și-n revărsatul zorilor, din marginea pădurei amărîte în figura dimineții senine, un sgomot înădușit, niște sbucnituri ciocănitore, svănesc cu forță, oprindu-se în ritmul armonios al motorului. Se închide firul electric și lumina se retrage subit dela ferestrele clare ale palatului turbinei. Rînd pe rînd, trec puntea râului, muncitorii oboșiți, cercând să deslușească cu privirea ceva, din ravagiile ce va fi fost făcut furtuna, în noaptea aceia de neastâmpăr.

Dar era liniște, liniște adâncă și pace. Un sfat de păsărele ciripeau nebunatece descosând și povestindu-și speriate întâmplările nopții. O vrăbiuță întărea că ea prevestise de mult, deslănțuirea asta, fiindcă auzise svonul unui tunet depărtat, în amurg.

Dar un botgros supărat, tăia vorba vrăbiuței: „Ce tot vorbești, ei, ei au scornit'o, toți pătineau, a trebuit să vie răpăiala ploii să-i spele și să-i mai curățească.“

„Tăceți neștiutorilor“, hohoti înmărgelat un hulurez. Vântul, vântul nebunul, a fost toată pricina, el a purtat tolba cu câte toate, până i-a pornit și păștia, și-și mângăie botișorul, arătând cu lăbuța spre brazii.

„A vrut să dărîme turbina“, asta o știu eu, strigă un sticlete; „da, dar vezi că gloanțele au fost de grindină“, încheie înțelepțește un mierloi bătrîn și fluerînd chemă tot stolul să meargă să vadă scorbura stejarului, unde și-or așeza culcușurile, vestitorii primăverii.

atunci, când ne vom adresa la »naționalități« pentru a le cere ajutorul în contra pretențiilor maghiare — atunci ne vom trezi, că pe acest aliat, părăsit de noi înșine l'am pierdut...

Eliberarea dlui Cassiu Maniu. Am anunțat că luptătorul-martir, care-și merită acest nume, dl Dr. Cassiu Maniu a fost eliberat Marți, din temnița Vațului, unde a suferit, acum a doua oară, robia de un an a temniței. Neînfricatul luptător ni-a trimis, înainte de a părăsi temnița următoarele șire:

Onorată Redacțiune, Vă mulțumesc pentru trimiterea »Tribunei« în acest lung an al suferințelor mele. Fiindcă Marți, în 20 Decemvre nou, în sfârșit scap, Vă rog să-mi trimiteți și mai departe »Tribuna« noastră, *viuă și rezolută*, la noua mea adresă la Șimleu etc. Primiți etc. Dr. Cassiu Maniu.

Ministrul președinte român despre sufragiul universal. Președintele consiliului de miniștri din România, dl Ion I. Brătianu, luând cuvântul în discuția la adresă s'a pronunțat categoric pentru lărgirea bazei electorale din România, admitând fără rezerve principiul sufragiului universal.

Iată declarațiile în chestie:

»Voim dimpotrivă ca dezvoltarea muncitorimei noastre să se facă într'un sens național, pentru că considerăm necesară ridicarea tuturor maselor spre sprijinirea forțelor naționale. De aceea nu împărtășesc opiniunile dlui N. Filipescu asupra sufragiului universal.

D-lor, înțeleg ca să se poată discuta oportunitatea unei reforme electorale, înțeleg ca să se poată discuta accelerațiunea cu care se cade să mergem spre sufragiul universal, dar nu mă așteptam să se discute însuși principiul sufragiului universal. Nu mă așteptam, pentru că nu concep ca societățile culte pot să trăiască separate unele de altele în compartimente necorespunzătoare. Eu cred că sînt curențe generale, că sînt atmosfere în cari trăește întreaga suflare civilizată a unei epoci. Sufragiul universal care s'a împus nu numai în statele pe care le-a citat dl Filipescu, dar care există și în Elveția, care există și în Italia, care există și în Austria, care există și în Bulgaria, care se discută cu atâta pasiune în Ungaria (*Aplauze prelungite*), nu trebuie să găsească din partea dlui Filipescu accentele pe cari le-a găsit. (*Aplauze*).

D-lor, înțelegem să se discute oportunitatea și accelerațiunea mișcării către sufragiul universal.

În ce privește însă partidul nostru, acest principiu există deja în programul său și desigur reforma electorală este una din chestiunile cari trebuie să facă obiectul debaterilor partidului nostru la elaborarea noului program de alegeri. (*Aplauze prelungite*).

Delegațiunile la monarhul. În cercurile parlamentare ungare s'a svonit în timpul din urmă că monarhul nu va veni să inaugureze însuși noua sesiune delegațională din Ianuarie 1911, ci se va reprezenta la actul inaugurării prin arhiducele Iosif. Din isvor bine informat, se anunță acum din Viena, că într'adevăr monarhul încă n'a luat nici o hotărîre ce privește călătoria sa la Budapesta Inaugurarea sesiunilor delegaționale din partea monarhului, de altfel, nu e prevăzută în lege, ci e numai un consfințit de o practică îndelungată. Probabil că monarhul nu va merge la Budapesta până 'n Februarie, deși e în cele mai perfecte condiții de sănătate. După cum se anunță în mod semioficios, monitoarele vor aduce zilele cele mai apropiate autograful de convocare a delegațiunilor.

Budapesta, 20 Decemvre. Azi au apărut în monitorul oficial autografele de convocare a delegațiunilor, unul adresat ministrului de externe Aehrenthal, unul primului-ministru austriac Bienert și unul primului ministru ungar Khuen-Hédervary. Delega-

junile sânt convocate pe 28 Decemvre la *Budapesta*.

Camera. Discuția la convenția comercială cu Serbia a fost susținută în ședința de azi de agrarieni, cari toți au cerut împiedecarea importului de carne dinspre Sud și Răsărit. Intre alții a vorbit și fostul ministru de agricultură Darányi. Deputații manifestă o permanentă lipsă de interes pentru ședință. Discuția la convenție va mai dăinui vre-o câteva zile, probabil până la sărbătorile catolice și astfel proiectului despre prelungirea privilegiului băncii austro-ungare nici n'o să-i mai vie rindul în sesiunea actuală.

Măcelul dela Galați.

Jandarmii au împușcat iarăș nouă țărani români. — Doi morți.

In atmosfera de patimi intețite ce ne sufocă au troznit fără de veste, iarăș, puștile jandarmilor. Iazma cea blestemată a norocului nostru, duhul cel rău ce ne fură mințile din zece în zece ani a coborât iarăș în mijlocul nostru și se pare că soarta, în ironia ei stranie, ține să-i serbeze venirea cu salve de puști jandarmerești și cu'n sângeros alai de jerfe nevinovate. Abia ce-au amuțit vaietele dela Mărgineni, Făget și Țalna, sufletul nostru se cutremură azi de nouă țipete desnădăjduite și pământul țării acesteia se infioară iarăș de blestemul sângelui nevinovat.

O telegramă laconică ne anunță anume, că azi dimineață în satul oltenesc Galații lângă Făgăraș, jandarmii au împușcat nouă țărani români, pentru că au cutezat să se opună volnșiciei suprefectului localnic care voia să le octroieze un primar străin de sufletul poporului. Doi dintre cei atinși de gloanțe au și murit, iar ceilalți șapte se sbat în agonie. Țăranii români voiau să aleagă de primar pe un om vrednic, care a slujit comuna vreme de 21 de ani cu cinste și omenie. Crima jandarmilor a revoltat întreg ținutul.

Dorind să aflăm amănunte asupra acestui nou măcel al fiarălor administrației ungurești am cerut la telefon pe toți intelectualii români din Făgăraș, dar cei mai mulți dintre ei sânt duși la Budapesta, la ședința comitetului central și n'am putut să aflăm alte detalii decât cele cuprinse în depeșă, le așteptăm însă dela corespondenții noștri.

Galați e o comună mică în comitatul Făgărașului, cu 1036 locuitori, din cari 1006 Români.

Rodomontadele d-lui Popovici.

Abia sânt doi ani, de când biata Europa s'a zguduit în temelii ei străvechi, de groaza enormului scandal, făcut de domnul Aurel C. Popovici, faimosul descoperitor de comploturi, împotriva inofensivelor »două culturi«. Tot ce a scris după aceea, în special proza d-sale sociologică, despre a cărei profunzime și intangibilitate ne-a asigurat, cu competența-i cunoscută, un savant cu numele Scurtu, în foiletoanele memorabile din »Seara«, n'a putut să stârnească o senzație atât de generală. Țara românească, în neagra ei orbire, a refuzat, delicat, să se entuziasmeze de teoriile religioso-conservatoare ale d-lui Huston Stewart Chamberlain. Și iată-l acum pe dl Popovici, îndreptându-se din nou spre țărutul Ungariei infelice, ca să facă rînduială.

În »Fosila Transilvaniei«, primenita maică clevetitoare din Brașov, d-sa își ia din nou în serios rolul de Român indignat, de îndreptător al Universului și mai ales acela de spion iscusit și pururea bine informat din culisele cele mai intime ale politiceii din marele stat federal austro-ungar, care, cu știrea d-sale și a tatălui ceresc, se va înființa tocmai peste una mie de ani de aci înainte...

Nu știm dacă cei slabi și cei vinovați s'au îndreptat spre mila lui, cerîndu-i ajutor într-o necazuri, sau că domnul Popovici și-a dat singur drumul, torturat de viziunea chinuitoare a bănuielilor sale eterne. În orice caz, vechea d-sale patimă de a-și pune, cu lărmălaie, în evidență uriașa i personalitate, o regăsim acum. O observăm minunat în clișeele aceste vechi de rodomontade, în modul acesta imposibil de a-ș potoli nervii și a-ș înfrîna lăcomia de născociri.

Și văzând cum îl framântă iarăș fantoma tradării, care într-o bună zi îi s'a năzărit în coloanele »Tribunei«, pitulată undeva printre rînduri, nu putem să nu ne arătăm regretul cel mai desăvârșit pentru cumplita suferință ce îndură încă odată. Doamne, câtă nenorocire mai este într-o imaginație fecundă de bărbat providențial!

De data asta, ce e drept, zeul pururea călăuzitor, dl Huston Stewart Chamberlain, l-a părăsit, căci »Intriga cea veche« a dlui A. C. Popovici este pusă sub auspiciile unui alt vrășmaș al nostru din perfidul Albion, ce se chiamă Sir H. St. John de Belingbroke. Acest înțelept i-adat dlui Popovici cheia situației, prin care se probează ușor, că în istorie evenimentele se repetă și pildele se aseamănă. Și cu ajutorul acestei chei dl Popovici ajunge apoi pe urma unor nouă comploturi, se agită, se infioară și icnește, denunțând în lumea largă, că ceiace se scrie de un timp încoace în »Tribuna« (adică, nemulțumirea dată la iveală împotriva unor slăbiciuni ale conducerii noastre politice!) ar însemna direct o repetiție a intrigelor de tradare națională și o

reluare a contactului acestei foi cu domniile Mangra și Jeszenszki..

Monstruositatea asta este atât de mare, încât, evident, sau Sir H. St. Belingbroke minte pe șleau, sau conștientul domn A. C. Popovici a spus un neadevăr. Căci noi cetim și căutăm zădarnic în balastul acesta de vorbărie goală un singur fapt vinovat precizat de dsa pentru a-ș putea intemeia bănuiala împotriva noastră. Observăm în toate numai combinațiuni vagi, numai suzuki poziții ridicole și insinuări maloneste, devenite, pe semne, cronice în firea tulbure a dlui Popovici.

Ei bine, oamenii, fanfaroni din firea lor, cari scriu divagații confuze, lăsând mereu să se intrevadă, că o nouă crimă, sau tradare, este la orizontul politic, realmente nu sânt decât niște calomniatori de categorie ordinară. Cei ce în polemicele lor nu operează cu alte arme, decât cu »dacă« și cu »poate« și cu Belingbroke și denunță comploturi și tradări, cari nu trăiesc decât în creierul lor ferbinte, trec deadreptul în domeniul judecării patologice. Iată pentru ce ne simțim, până la un punct, dispenzați a stării prea mult în respingerea acestei neputincioase calomni și încercări de falsificare a opiniei publice dela noi și din regatul român. Pentru starea înfrigurată a dlui Popovici nu putem decât să implorăm o rază de soare tămăduitor, care să-i vindece sufletul prigonit de blestemul indoiei.

Să trecem însă peste nebunia tradării, de care să zicem că e vinovată mai mult înțelepciunea engleză, decât interpretul ei român. Și să vedem ce mai găsim în isbucnirile creatorului Austriei viitoare împotriva noastră.

Stilist rudimentar cum este, cu o frazeologie nerânduită și violențe de zurbagiu, și fără a concretiza nimic, fără a cita un singur pasaj încriminat, dl Popovici usează de cel mai păcătos și neal mijloc al generalităților în țărăboiul ce improvisează în jurul foii noastre. Spune neadevăruri și vorbește unilateral despre campania noastră de primenire, pornite din sentimentele noastre cele mai curate. Repetă minciuna că n'am tratat cu destulă stăruință felonia lui Mangra. Are naivitatea să ne invinuiască presupuse atacuri în contra părintelui Lucaciu (să trăiască!), a dlui Braniște (na-ți-o, frântă!) și chiar a dlui Vecerdea (pe care îl lăsăm bucuros în tovărășia dlui Popovici), fără să ne arete unde și în ce chip ne-am răfuit cu unii și cu alții. Iar în toate aceste băguieli nota predominantă este aroganța și monomania, iar închipuirea de sine ia direct proporții umoristice, când ne apostrofează dela înălțimea sa amețitoare cu furioasa dojană: »Cine sânteți, voi muritori mărunți și cu ce drept vă încumetați să aveți și voi păreri asupra situației politice?«...

Cine sântem noi, dle Popovici și prea înălțate apostol? Iată un biet organ național voitor de bine, care pune une-ori idei în circulație, combate moravuri rătăcite, respinge pe grandomanii năstrușnici și

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile

Szekely și Rózi din Marosvásárhely, (Plata Széchenyi 45)

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere apărta excedăm frânca în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de cel mai rang - Mare asortiment de truseuri pentru mireasa

pe visătorii de tradări și pompează viață în rândurile desvătăgite, făcând această ispravă cu tot entuziasmul și cu toată bunăcredința. Sântem un organ, care cinstește pe cei muncitori și denunță pe cei ce contribuie ca lupta de apărare să se moleșască, sau să degenereze în scopuri individuale. Și singurul nostru păcat este acela, de a nu admite principiul papalității în politică, de a nu avea credință în absurda teorie, că în politică ar exista o singură voință, cea oficială și o singură turmă ascultătoare, mușimea.

Și dacă dl Popovici ne întreabă, cu ce drept ne incumetăm să ne fixăm acest rol, îi răspundem foarte simplu și convingător: cu același drept, cu care d-ta, d-le A. C. Popovici, bine-voești a schimba harta Europei centrale și cauți prilejuri să-ți impui la noi voința d-tale, bizară une-ori; cu același drept cu care ne ameninți acum cu invaziunea sfaturilor d-tale, pe cari la dreptul vorbind, le socotim destul de uzate, ca pe niște clișee, bune numai în camera de vechituri...

În ultima această încercare a d-lui A. C. Popovici, de a zugrăvi cai verzi pe păreți, am găsit nu numai vechea d-sale monomanie și cunoscuta-i manieră brutală în discuție. Felul, aproape destrăbălat, cu care se pronunță asupra activității colegului nostru distins Octavian Goga aruncă de-adreptul o umbră misericordioasă asupra cinstei de cugetare și de simțire a d-lui A. C. Popovici.

Lasă că partea principiară este mai întâi absurdă, deoarece, ca bun german ce este, dl Popovici ar trebui să știe că unitatea Germaniei se datorește în mare parte poezilor germani, cari au pregătit spiritul public pentru idealurile naționale. Lasă că dl Popovici se înșală amar, dacă crede, că pentru împrejurările noastre ne trebuie în politică diplomați de contravenție, teoreticieni zăpăciți de cartea altora și nu condeie lămurite, cu puterea de a îndemna, de a prinde tabloul limpede a situației și de a propaga ideile de conservare. Și vorbind de cazul acesta, de încercarea d-lui Popovici de a limita activitatea poetului numai la terenul fantaziei, trebuie să mărturisim că suntem în fața unei foarte ciudate alternative: nu știm, zău, dacă după probele date de amândoi, n'ar trebui să numim mai cu siguranță un fantast și un poet politic pe autorul Austriei future!

De altfel toată falsa sofistică principiară a d-lui Popovici privitoare la poezie și literatură, a pornit, pe cum vom arăta din motive de ordin mult mai vulgar.

Cetitorii «Țării noastre», a revistei d-lui Goga, își vor aduce poate aminte, că acum doi ani apăruse acolo o persiflare destul de nimerită la adresa intențiilor de regenerare a Universului, manifestate de dl Popovici. Se spunea acolo, că «d-sa, dl Popovici, aparține acelor scriitori, cari din cazuri izolate trag concluzii generale și ale căror gânduri trebuie primite numai prin o lentilă, care micșorează considerabil proporțiile»...

Persiflarea aceasta era perfect de justă. Iar ultimele manifestări din «Fosila Transilvaniei», cu flecăriile împotriva poetului, cu bănuiala neonestă, că poetul n'a atacat niciodată pe adversarii Românilor, nu sânt nimic altceva, decât un răspuns la aceasta dreaptă apreciere. În haina vulgară a im-

provizațiilor sale, domnul Popovici nu și-a învățat decât o pornire răzbunătoare de ordin inferior.

*

Și acum, considerație pentru considerație și francheță pentru francheță. Nu este limpede, ca lumina zilei, că domnul Popovici cel plin de avânturi, pe când era tânăr, iasă zdrențuit din această vinovată aventură? Nu credeți, cei drepti și nepreocupați, că acel complot imaginar, pe care l-a denunțat Europei, aruncă o atmosferă de ridicol asupra torturatului denunciant? Nu vi se pare că în ton, în pretenție, în logică, în forma deranjată a grandomaniei celei mai pure, domnul Popovici dă probe serioase că este timpul nimerit de-a se retrage în camera sa din exil și-a adânci acolo pe Huston Stewart Chamberlain și pe H. St. John de Belinbroke?

Scrisori din București.

Curenți noi în viața Românilor macedoneni. — Un concurs binevenit. — Dispariția unor piese dela statula lui Cuza. — Conferințele d lui Charles Diehl.

București, 6 Decembrie.

Nu numai la noi în Ardeal, ci și în celelalte provincii românești curentul în contra sistemului de admirație reciprocă, de ascunderea adevărului și de exasperare a valorilor, câștigă pe zi ce merge tot mai mulți aderenți. Grație acestui nenorocit sistem, Românii din Macedonia nu ajuns acolo, încât tinerii Turci, cu toată bunăvoința ce o au față de elementul românesc, nu i pot veni întru ajutor. Atâta sânt de desorganizați, de răslătți, de neorientați. Și, cu toate acestea ziarele publicau despre frații dela Pind articole, din cari reieșea că elementul românesc se imoune tot mai mult în Macedonia, că șefii Aromânilor fac minuni. Povesti bune pentru a adormi copiii. Și decenii întregi opinia publică românească a fost amăgită cu aceste povești. A venit însă timpul de redșteptare. Sistemul a fost demascat. Și acum abia poate fi vorba de un început de organizare națională. Iată ce scrie în această privință »Românul dela Pind«:

»Roadele acțiunii noastre nu se văd încă, masele au rămas refractare; iar cei câțiva idealisti și conștienți de mistuirea lor, convingându-se, că nu e cine să-i asculte, că nu e nimeni, care să aibă curajul și dragostea să pue capăt rătăcirii de până acum, s'au desemnat, cu mângâiere, că doar, doar se va ivi și pentru chestiunea noastră vre un Messias.

Întreg actualul nostru edificiu este șubred, demodat, dezastruos.

Până în prezent am desfășurat o acțiune negativă. S'a făcut cea mai dezastruoasă acțiune, s'a corupt totul, s'au ațâțat poftă, s'au despopulat comunele tocmai de elementele viguroase și tinere, a căror menire de căpetenie trebuia să fie, de ași creia la fața locului o situație în afără din buget, de a fi pionerii, sfetnicii cei mai de seamă al poporului.

A sosit timpul să ne cumințim, să ne oprim din drumul rătăcirii.

Așa scrie dl N. C. Furca, directorul ziarului »Românul dela Pind«. Și lucru de mirare, nici unui ziar românesc nu i a venit ideea de a-l condamna, de a »desavua« acest ziar, care crede că în felul acesta va putea servi mai bine interesele fraților risipiți pe culmile și prin văile Pindului. Nimenea nu semnalează — și nu va putea semnalea — în aceste rânduri năzuințe anarhice.

*

Să ne purificăm. Să ne dăm seama de noi, de calitățile bune și rele. Să dăm pe față păcatele pentru ca generațiile tinere să se poată feri de ele. Acesta este strigătul întregii societăți românești. Căci în viața politică, culturală și socială, grație sistemului de reciprocă admirație au ajuns la roluri pe cari nu le pot duce, oameni cari pot fi foarte cinștii gospodari, foarte buni negustori, darnici sprijinitori ai acțiunilor mari, dar nu pot

duce rolul de conducători, de îndrumători al vieții unui popor tânăr, care abia de câteva decenii și-a câștigat libertatea.

Mijlocul de combătere al răului? Dl Rădulescu-Motru, directorul »Nouei Reviste Române« crede a-l fi găsit în »Satiră«. Dsa publică pentru fiecare lună un concurs pentru cea mai bună satiră, în care, în formă literară, în mod obiectiv, se vor zăbici greșalele și relele, de cari suferă viața noastră publică. Ideea este că se poate de nimerit. Nici odată n'au fost epoci mai favorabile pentru înfrorirea acestui gen literar ca acum, când toți trăim în credința că »Românul s'a deșteptat din somnul cel de moarte«. Atâtea fumuri, atâtea mutre simandicoase își poartă în public lipsa de cultură, sfidând modestia bunului simț. Nici odată n'a fost mai lățit ca acumă cultul incompetenței. Care din gesturile noastre nu se pretează la satiră? Poate, întrebându-se acest remediu, se vor îndrepta atâtea și atâtea scăderi. D. Tăslăuanu, directorul »Luceafărului« ar putea publica un concurs la fel. Căci aceleași păcate sânt încrente întregului neam românesc de pretutindeni.

Căci pretutindeni sântem la fel. Avem același dor, același vis neîmplinit, același prieten și același dușman. Ne însufiețim toți de același deviză, respectăm aceleași mari figuri ale trecutului. Atâți privirile tuturor sânt îndreptate spre vechiul capitală a Moldovei, unde se va ridica în curând marea prin simplitatea ei, statua lui Cuza. Câte certuri, câte neînțelegeri n'au avut loc în jurul chipului de bronz al aceluia, care a unit pe frații despărțiți de vechiul păcat! Dumineca viitoare se va întruni comitetul central spre a lua ultimele decizii cu privire la așezarea statuei. Cu această ocazie irrbule relevant un lucru. Când comisia însărcinată cu primirea pieselor din cari se compune monumentul, s'a înfățișat la vama din Iași, s'a constatat că mai multe piese lipsesc. Lipsesc decorațiile, pe cari le purta Cuza Vodă. Un nimerit se vede că le a sustras din pachete. S'a deschis o anchetă spre a se vedea cine e autorul acestui nelertat păcat.

Influența hotărâtoare, pe care a avut o civilizația bizantină asupra vieții noastre sufletești, literare și artistice, și mai ales asupra vieții de stat este foarte puțin cunoscută la noi. Publicul nostru, care se întrunește la conferințe, cunoaște prea puțin lucrările privitoare la această chestiune ale d-lui Bogdan, nici »The byzantine empire« d lui Iorga și nici măcar »Geschichte des osmanischen Reiches« din cari s'ar putea vedea cât de mult viața și cultura bizantină a influențat asupra vieții noastre.

De acela sânt bine venite conferințele pe cari dl Charles Diehl profesor la Collège de France le ține zilele acestea la Ateneul Român din București. Prima conferință a fost o Sămbătă seară în fața unui public numeros. Dl Charles Diehl a făcut o licoană fidelă a vieții bizantine, cu toate calitățile, cu toate scările și cu toate patimile ei, cari au făcut ca întreaga strălucire să dispară în timp așa de scurt. Modul cum studiază în civilizația bizantină, lasă de dorit. Civilizația bizantină, despre care a vorbit Sămbătă seara, era cunoscută sub această formă din romanele lui Jean Lombard, pe care conferințiarul nu l'a citit și din studiile lui Paul Adam, pe care l'a amintit în trecut.

Sfânta Sofia și zidul cel mare sânt pentru conferințiar emblemele definitive ale civilizației bizantine. Așteptăm conferințele următoare, în cari vom vedea orizonturile nouă pe cari le deschide în studiul bizantinismului studiile personale ale d-lui Charles Diehl.

Correspondent.

Vărosmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29. Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m. Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Comitetul național împotriva „Tribunei”.

Arad, 20 Decembrie.

Murturisim că cunoșteam dispozițiunea dominantă din șirul comitetului național împotriva ziarului nostru, pentru neiertata vină ce am săvârșit manifestându-ne câteva convingeri curate, cari n'au găsit acolo aprobare, dar ca un comitet național, călăuzit singur de gândul răzbunării, să lovească în chipul cum cetitorul va vedea mai jos, în ziarul care a sângerat și sângerează mai mult în lupta națională, atacându-l într'un mod crud și absolut ingrat și nedrept, asta este ceea ce n'am fi crezut-o nici odată cu putință.

Hotărârea ce s'a adus împotriva noastră în chipul acesta va provoca judecata asupra noastră pe care cu sufletul liniștit o așteptăm, dar nu se poate să nu provoace judecata asupra aceluia care cred că au căderea să taie și să spânzure azi în numele poporului român.

Dela comitetul național, vom apela la simțul de dreptate al poporului român, la judecata elitei lui intelectuale.

Și până atunci respingem cu ultima indignare acuzele și bânuiele nedemne ce ni s'au adus. Dealtfel vom încerca să ne descurcăm mâne din labirintul de fraze confuze și neprecise pe cari ni le transmite telefonul.

Budapesta, 20 Decembrie.

Azi la orele 11 a avut loc a doua ședință plenară a comitetului central și a durat, cu o mică întrerupere la amiază, până seara la orele 7 și jumătate. Drept rezultat al consfătuirilor sale de două zile comitetul a hotărât să dea publicității următorul comunicat:

Comitetul central al partidului național român s'a întrunit în Budapesta în 19 și 20 Decembrie n. a. c. în ședință plenară, la care au fost invitați în afară de membrii comitetului și numeroși fruntași, bărbați de încredere ai partidului. La această ședință au participat următorii (în afară de cei publicați în nrul de ieri: Dr. I. Dobre, Dr. Caius Brediceanu, Dr. Ioan Erdelyi și Iuliu Pop). Afară de cei prezenți și-au scuzat absența peste 30 de invitați.

Deliberând conferența asupra tuturor obiectelor cuprinse în ordinea de zi, înainte de toate și-a exprimat deplina încredere față de președintele partidului național român, față de președintele clubului parlamentar naționalist, precum și față de întreg biroul comitetului, iar în fața atacurilor tendințioase îndreptate în contra comitetului național s'a constatat o desăvârșită solidaritate.

În situația actuală politică conferența a constatat că puterea executivă a statului continuă sistemul de guvernare opresionist în urma căruia se impune fiecărui membru al partidului național român susținerea solidarității neștirbite. Constatând că acest sistem de guvernare impune în scopul apă-

rării intereselor mari naționale o acțiune politică sistematică și hotărâtă, conferența a decis înființarea unui birou central de organizare și de acțiune și ținerea mai multor meetinguri mari în timpul cel mai scurt.

A luat la cunoștință dorința exprimată de partidul național slovac privitoare la ținerea unui congres al naționalităților, primind în principiu ideea, și a numit o comisiune pentru pregătirea ținerii acestui congres la timp oportun.

S'a hotărât sistarea ziarului »Lupta« din Budapesta și editarea unui ziar, organ al partidului național, în Arad sub conducerea unui comitet de redacție.

Privitor la relațiunile dintre partidul național român și organele de publicitate conferența a adus unanim, pe baza raportului prezentat de referentul comisiunii examinate în acest scop, Dr. Nestor Oprean, următoarele conclusiuni:

1. Comitetul declară că numai acel organ de publicitate servește intereselor partidului național român, care pe de-o parte susține și propagă neștirbit programul partidului și conclusiunile în vigoare ale conferențelor naționale, pe de altă parte întărește solidaritatea națională în cadrele și sub disciplina acestui partid, afând modalitățile de a produce și întări încrederea obștei române în autoritatea conferenței naționale, care singură e chemată a stabili principiile politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania și singură e în drept a institui organele de conducere și de executivă a acestei politici. Orice încercare de a știrbi autoritatea acestor organe este un atac îndreptat împotriva conferenței naționale și în consecință constituie un act de trădare față de interesele naționale politice ale poporului român din Ungaria și Transilvania.

2. Comitetul constată că ziarul *Tribuna* nu e nici organ al comitetului executiv, nici al partidului național român din patrie. Prin ținuta sa echivocă în afaceri de ordin politic și prin încercările sale de-a sguduia încrederea obștei române în autoritatea organelor de conducere și de executivă ale partidului național român, ziarul *Tribuna* din Arad a eșit din cadrele disciplinei de partid și a devenit vătămător și ostil intereselor partidului, iar din declarațiunea din din numărul său 262 din 14 Decembrie n. c. că »vor putea veni vremuri și situații când ideea națională are nevoie de-a fi susținută chiar și contra partidului printr'un organ de publicitate român« — acest organ de publicitate a încercat să anticipeze justificarea trădării intereselor politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania.

3. În afacerea organului de publicitate »Lupta« și »Poporul român« comitetul aprobă actul comisiunii sale de presă prin care s'a dispus suspendarea apariției acestor organe și declară că dela datul acelui ordin organele de publicitate de sub întrebare au

apărut în mod ilicit, fără aprobarea comitetului și sub o răspundere cu desăvârșire străină de comitet.

Budapesta, 20 Decembrie n. 1910.

Desvălirea bustului lui Ioan C. Brătianu.

Calafat, 18 Decembrie.

Azi s'a făcut solemnitatea desvălirii bustului lui I. C. Brătianu. În prezența dlui I. Brătianu, primul ministru, a autorităților din Calafat, a deputaților și senatorilor din Dolj, a primarului Craiovei, a prefectului de Dolj și a unui mare număr de cetățeni din Calafat, împrejurimi și din Craiova.

În gara Calafat, președintele consiliului a fost întâmpinat de numeroși cetățeni. Muzica a intonat »Deșteaptă-te Române« iar primarul orașului, dl Ciupag, rostește o cuvântare.

Bustul e ridicat la întretăierea bulevardului Tralan cu bulevardul I. C. Brătianu.

Solemnitatea a început printr'un serviciu divin oficiat de protoiereul județului asistat de preoții orașului.

După terminarea serviciului, pânza cade de pe monument, lăsând să se vadă figura marelui bărbat, turnată în bronz, așezată pe un soclu de marmoră neagră.

D. Ciupag primarul orașului, în numele calafatenilor mulțumește tuturor aceluia care au contribuit la ridicarea monumentului.

Marele Brătianu, continuă dl Ciupag, aparține țării întregi. Acest geniu național a întrupat toate aspirațiile țării, și pe drept cuvânt se poate numi furtorul României moderne.

Enumărând toate actele mari ale lui I. C. Brătianu, oratorul spune că în special calafatenii îi sânt de două ori datorți recunoștință: ca Români și ca cetățeni ai Calafatului, oraș pentru care Brătianu a avut o deosebită simpatie.

Monumentul, prinos de recunoștință adus acestui mare bărbat al țării, e merit să amintească generațiilor viitoare pe omul mare, pe binefăcătorul calafatenilor.

Dl Ciupag începe cuvântarea, predând monumentul primăriei orașului.

Dl Dumitru Bulat, student universitar, spune că e o datorie a tinerimii să se asocieze la o serbare în care se proslăvește memoria celui mai de seamă bărbat al țării care ne-a dat o Românie mare, liberă și considerată în Europa.

Dl Al. Simionescu, prefectul județului Dolj, spune că nu e de mirare că în Calafat s'a ridicat un monument nemuritorului Brătianu. Aci, unde s'a vărsat atâtă sânge pentru libertate, trebuie să se immortalizeze și memoria lui Brătianu.

După război mai ales a început Brătianu marea operă de organizare a României, și cu cât vremea trece, cu atât faptele lui apar mai mari, mai luminoase.

Dl I. I. Brătianu, primul-ministru, spune că e cuprins de o mare emoțiune asistând la o solemnitate așa de înălțătoare.

Din viața lui I. Brătianu trebuie să învățăm că temelii solide se pun cu dragoste, iar nu cu ură, cu răbdare și credință, cu devotament sincer și călduros.

Acel cari își pun credința în viața unui neam sănătos, ajung sigur la izbândă.

Călăuziți de solidaritatea socială, să luptăm cu toții în această direcție, pentru fericirea neamului, și să nu uităm, că pe lângă independența politică, ne trebuie să avem pe cea economică și socială. Din viața lui Brătianu să în-

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

vătam a munci fără preget și cinstit ca să mergem tot înainte, spre a asigura viitorul acestei țări, care trebuie să ne fie scumpă.

D. C. Dănescu, ajutor de primar, spune că va păstra cu sfințenie monumentul ce imortalizează figura celui mai de seamă bărbat al țării.

De aici asistența s'a dus acasă la d. Ciupag, unde s'a servit șampanie.

Au ridicat toasturi: domnii Ciocazan, pentru domnul Sturdza și I. Mitescu pentru domnul Brătianu; Iulian Vrăbiescu pentru calafateni; maior Alexandrescu și P. Balea pentru primul-ministru.

În urma propunerii dlui Brătianu s'a expedit o telegramă dlui Dim. Sturdza.

S'au mai expedit telegrame M. S. Regelui și d-nei Pia Brătianu.

La orele 3 cu un tren special, primul ministru și invitații au plecat la Craiova, iar de acolo domnul I. Brătianu s'a întors, cu trenul ordinar, la București.

Alegerea congregațională dela Sebeș.

În chestiunea alegerii de membri congregaționali la Sebeșul-săsesc am primit scrisoarea de mai jos, pe care o publicăm la stăruința trimițătorului, lăsând toată răspunderea pentru cuprinsul ei — autorului.

Onorată Redacțiune,

Am înaintea mea răspunsul dlui protopop Medean și declarația domnilor Dr. Stefan și soții în cauza alegerii congregaționale din Sebeș. Nu aş mai molesta publicul cetitor cu această afacere, dar văzând, că dl Medean — pentru a se scoate teafăr din noua încurcătură — nu descrie lucrurile destul de fidel, îmi permit, ca unul care cunosc pe deplin toate fazele alegerii, să descriu lucrurile precum de fapt s'au întâmplat.

Este adevărat că dl Medean a încercat apropierea între cele două partide și a trimis la noi o listă de candidare, pe lângă observarea, că se pot face și schimbări în ea. Pentru mai bună orientare e bine să se știe, că lista era compusă pentru oraș și cerc într-una. Pe lista trimisă erau scriși următorii: E. Păcurar, S. Medean, I. Onicescu și Dr. Lazar în oraș și Dr. Borcea, Tritean, Muntiu și I. S. în cerc. Noi însă am modificat lista în modul următor: S. Medean, Păcurar, Dr. Lazar și Goga pentru oraș; L. Tritean, Dr. Borcea, Dr. Petrașcu și Halal pentru cerc. Am trimis lista la dl Medean, care însă nu a voit să mă accepte pe mine și pe dl Dr. Petrașcu. Partidul nostru a ținut și mai departe la lista noastră și astfel înțelegere și apropiere nu s'a făcut.

Stând astfel lucrul, din încredințarea inteligenței din partidul »Sebeșanele« am conchemat pe aderenții noștri și le am comunicat cele întâmplate. Înainte însă de a intra în meritul candidărilor, s'au exmis doi țărani fruntași pentru a-l ruga pe dl Medean din nou să ne accepte în listă pe mine și pe dl Petrașcu. Dsa însă nici de data aceasta nu a primit propunerea zicând că eu sunt numai contabil, iar Petrașcu e prea tânăr și a propus în locul meu un alt aderent al partidului nostru, care din întâmplare nu putea fi ales, neavând drept de vot. Neîvoindu se țărani la aceasta, le-a spus că i s'a trimis din Sibiu lista oficioasă a clubului comitatens central și dela acela nu se abate. Intorcându-se țărani la consfătuire, ne au comunicat rezultatul și poporul înfuriat de încapățnarea dlui protopop a hotărât — contra voinței mele — a scoate din listă atât pe dl S. Medean cât și pe dl Dr. Lazar. Atf l am ajuns la lista cu: Dr. Bologa, O. Goga, Tritean și Goga în oraș, iar de candidărie pentru cerc nu ne-am mai ocupat. Aceasta s'a întâmplat în 21 Noembrie. Lista compusă de noi a doua zi s'a distribuit între alegători.

Eu am comunicat a doua zi inteligenței noastre lista compusă, dar unii au zis să nu ne uităm la persoana dlui protopop ci la locul ce-l ocupă și să-l lăsăm în listă și fiind Oct. Goga și Tritean și candidații noștri am decis a nu intra în luptă și a lăsa să iasă aleasă lista oficioasă. Am comunicat aceasta alegătorilor, dar ei nu erau de

loc mulțumiți cu decizia noastră și voind a mă scoate bar-m pe mine ales — fără știrea noastră — a mai făcut o ultimă încercare, mergând trei țărani în presara alegerii la casină și l-au rugat, ca bar-m pe mine să mă lase pe listă. De data aceasta — mirare — s'a învoințat dl Medean, dar cu condițiunea, ca și dl Goga să fie înlocuit cu G. Tatar ontabil la »Agriola«. Cel trei țărani se vede că cunosc mai bine pe Goga și l-au reflectat că Goga trebuie să fie ales primul, de cum să fie înlocuit cu G. Tatar. La aceste cuvinte ale țărănilor a răspuns apoi Dr. Lazar. »Cine e și Goga? Unul care știe face chivuturi și spune povești, de acelea și eu știu mai multe«. Cu acesta țărani s'au depărtat și au venit la mine de mine au făcut cunoscută propunerea dlui Medean. S'înțelege eu nu am putut o primi fără le-am propus din nou absta ea dela votare.

Peste noapte și dimineața am avizat d-spre aceasta pe alegătorii noștri și cu excepția alor doi trei pe care nu l-am putut aviza — din partidul nostru nu s'a votat nimic în ziua alegerii însă, spre cea mai mare indignare a noastră, am văzut că dl Medean, — după ce a rămas fără contrari, — a schimbat lista oficioasă și a înlocuit pe L. Tritean cu Dr. Stefan și pe Goga cu Tatar. Aceasta e te în cauza alegerii congregaționale din Sebeș purul adevăr.

Mai am să reflectez pe scurt d-lui Medean următoarele: Afirmarea domnii sale, că îndată ce l-a venit la cunoștință lista oficioasă nu a mai perținat cu nimenea în cauză fără a rămas dela încercut până la sfârșit apărătorul disciplinei de partid și că schimbarea listei s'a făcut fără știrea și învoirea d-lui, nu mi pare adevărată. Fapt este, că atât la 21 cu cei doi țărani, mai vărtos în presara alegerii cu cei trei țărani a discutat în cauză, ba a admis și modificări în listă, și ce este mai trist, a făcut propunerea ca Goga să fie înlocuit cu Tatar. Mai tare ră-tornă afirmarea, că schimbarea listei s'a făcut fără voia d-sale faptul, că chiar domnia sa a votat cu lista schimbă. Aceasta o ștu de acolo, că a votat cu o țidulă care după formă se deosebea de celelalte și unul dintre bărbaști de încredere a fost atât de șiret, că la votare și a înșmnat țidula d-lui Medean și la scrutinu a văzut, că sânt tot persoanele din celelalte țiduli.

Rămâne acum să clarific, că de ce eu și Petrașcu nu am fost primiți de dl Medean. Nu pentru că eu sânt numai contabil și Dr. Petrașcu nu pentru că este prea tânăr, ci pentru alte motive. Dânsul nu ne poate suferi de când cu alegerea de preot din Sebeș. Era să se facă o greșală în favorul ginerelui d-sale și eu din întâmplare am descoperit-o la timp. Ce era să fac dacă m'a pus păcatele de-am controlat voturile. Iar Dr. Petrașcu a fost în fruntea deputațiilor pe la Consistor Ba aș cuteza să afirm, că și înlocuirea lui Goga cu G. Tatar încă este o răsbunare pentru alegerea de preot, deoarece dl Goga și-a arătat simpatia pe față pentru contracandidatul Dr. Stanca.

Cu cele de sus, cred a fi răspuns indirect și dlor cu declarația.

Mulțumindu-Vă onorată redacțiune pentru bunăvoință, rămân

Sebeșul-Săsesc, la 7 Decembrie 1910.

Cu stimă

Iosif Goia,
contabil.

Declarație.

Subscriții, cari în 21 și 23 Noembrie ne-am prezentat în cauza alegerii congregaționale la dl Medean, declarăm că cele afirmate mai sus de dl Goia sânt adevărate, și sântem în stare a le întări și prin jurământ.

Tot asemenea declar și eu ca fost bărbat de încredere, că cele afirmate de dl Goia, referitor la lista cu care a votat dl Medean încă sânt adevărate, ceea ce pot întări ori și când prin jurământ.

Sebeșul-Săsesc, la 10 Decembrie 1910.

Ioan Blânda,
Petru Lupas,
Nicolae Selștean.

Ioan Tincu,
fost bărbat de încredere la
alegere.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Eri seara s'au sfârșit alegerile. Cum despoierea scrutinului ține încă, nu sânt cunoscute toate rezultatele. Un singur lucru e cert: liberalii și-au menținut majoritatea de până acum. Până acum se cunosc rezultatele de mai jos. Au fost aleși:

271 liberali,
272 conservatori,
43 socialiști,
84 naționaliști,
9 Irlandezi independenți.

Constituția Alsaciei și Lorenei. Consiliul federal al Germaniei și a dat asentimentul la proiectul de constituțiune a Alsaciei și Lorenei. Guvernatorul va fi numit de împărat cu contrasemnarea cancelarului imperiului. Consiliul federal și Reichstagul nu vor mai fi factori legislativi al țării. Proiectul prevede două camere. Prima va fi compusă din 36 de membri dintre cari 18 numiți de către împăratul după propunerea consiliului federal. A doua cameră va fi aleasă pe baza votului universal direct și secret. Drept de vot li vor avea cetățenii: cei de 35 de ani vor avea două voturi, cei cu mai mult de 45 ani trei voturi. Numărul deputaților va fi de 60.

Chestiunea cretană și marile puteri. Din Canera se telegrafiază: »Monitorul oficial« publică o proclamațiune a consuliilor, în numele guvernelor respective, prin care aduce la cunoștința comitetului executiv cretan, că puterile proiectoare, ca răspuns la plângerea Turciei în contra deschiderii în numele regelui Elenilor a adunării naționale și în contra votărei anexiunii la Grecia, au dat ambasadorului Turciei declarațiunea următoare:

»Drepturile suveranului Turciei sânt și rămân recunoscute de către puteri. Nu este deci loc a se lua în seamă afacerile adunării. Aceasta a organizat deja manifestațiunile pentru anexarea la Grecia, cari, cu toate acestea, nu au influențat deciziunile celor patru puteri de a salvagarda drepturile suverane ale Turciei.

În privința regimului viitor al insulei, puterile sânt decise a studia chestiunea la momentul oportun«.

INFORMATIUNI.

ARAD, 20 Decembrie n. 1910.

— **Aviz.** Se află spre vânzare două splendide costume naționale din România, unul aurii și altul roșu cu fir și fiuturi de aur, broderie pe borangi: fin.

Dontorii să se adreseze la librăria noastră.

— **Prelegeri populare în Bucovina.** Din Suceava ni-se scrie: Duminică în 11 Decembrie a avut Suceava fericirea să audă vorbind pe distinsul profesor de limba și literatura românească dela universitatea din Cernăuț Dr. Sextil Pușcariu. Din ordinul »societății universitare pentru prelegeri populare«, Dsa a vorbit Sucevenilor despre »Schife din istoria literaturii române în întâia jumătate a secolului XIX-lea«. Prelegerea s'a ținut în spațioasa sală de exorte a gimnasiului nostru gr. or. A fost salutat — conferențiarul — cu cuvinte calde din partea conducătorului gimnasiului dl Constantin Procopovici. Interesanta conferință a fost ascultată cu mult interes de un public, după părerea noastră, prea puțin numeros. Au fost vre-o două sute persoane, dintre cari pe jumătate gimnaziști. Vina o

poartă poate și faptul, că s'a aflat târziu conferința și că a fost vreme rea. Să sperăm, că la proxima conferință a dlui Pușcariu, pe care a înțeles-o Sucevenilor, va fi mai numeros public.

— **Alegerea rectorului universității din București.** Ni-se scrie: În ziua de 12/25 Decembrie a. c. se va face alegerea rectorului universității din București. Dl Emil Pangrați, decanul facultății de științe, care era vorba să candideze pentru rectorat, și-a retras candidatura. Au mai rămas dnii C. Dimitrescu-Iași, actual rector, Dr. Măldărescu, fost decan al facultății de medicină și Bogdan, decanul facultății de litere.

În aceeași zi va avea loc și alegerea de rector al universității din Iași.

— **Răscumpărare de felicitări.** Dl Dr. Liviu de Lameș, avocat în Sibiu, răscumpărând felicitările din prilejul aniversării zilei nașterii sale, a contribuit cu cor. 10 la colecta pentru susținerea în Viena a tinerului pictor-fotograf Ilie Chidu; cu cor. 5 la dăruirea de Crăciun ale săracilor noștri sibieni și cu cor. 5 la «Fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace». În total a dăruit cor. 20. În numele reuniunii meseriașilor români din Sibiu. V. Tordășianu.

— **Lucru vrednic de imitat.** Din cercurile «Reuniunii meseriașilor români din Sibiu» ni se comunica, cumcă tânărul pictor-fotograf Ilie Chidu, dând dovezi de mult talent pentru pictură, la sfatul cărmacilor Reuniunii și cu binevoitoarea conlucrare a dlui Dr. Lazar Popovici, medic în Viena, a fost primit într-o școală de specialitate din Viena, după absolvirea căreia va fi primit la Academia de pictură. Cum zelosul tânăr este lipsit de mijloacele neapărate, prezidentul Reuniunii, dl Victor Tordășianu, apelând la generozitatea publică, a exonerat până acum pentru susținerea lui Chidu în Viena următoarele ajutoare: Domnul Dr. Iancu Meșianu, proprietar în Zernești, angajându-se pentru ajutor permanent lunar, a sosit pe Decembrie 5 cor., binefăcătorul meseriașilor Ioan Vișa, a dăruit 30 cor., marele proprietar Alexandru Lebu 20 cor., revizorul reg. Ioan Soțu 4 cor., Const. D. Mavrodin (București-Paris) 1 cor. 86 fil. Cu câte 2 cor. au contribuit: doamna Emilia Dr. Rașu, sublocot. Romul Boldea, profesorii seminariști Dr. Vas. Stan, Dr. N. Balan, Dr. A. Crăciunescu și Aurel Bratu, profesoara Eugenia Tordășianu și prezidentul Victor Tordășianu.

— **Noua biserică din Sanislău.** Ni-se scrie: Dumineca trecută a avut loc — în cadrul unei sărbători frumoase — binecuvântarea noii biserici ce s'a zidit în Sanislău. Lăcașul sfânt e deja sub coperiș, și toamna viitoare, după ce se vor fi terminat toate lucrările va fi sfințit.

Actul binecuvântării a fost oficiat de rev. dl arhidiacon din Careii-Mari, Romul Marchiș, asistat de preotul localnic. Pe lângă popor au mai luat parte la serbare și intelectualii împreună cu comisia edificatoare.

Biserica e zidită în stil roman, în fața cu două turnuri. Cheltuielile cu ridicarea ei au fost suportate de credincioșii — cari din inițiativa lor au dat 28 mii de coroane — împreună cu marile proprietari Silaghi și directorul de bancă Alex. Bonea, cari împreună au contribuit cu 24 mii, ridicând fondul de zidire la 52 mii de cor.

— **Al. Sa pentru copiii săraci.** Din Viena se anunță că M. Sa împăratul a vizitat ieri d. a pe Victor Napoleon și soția acestuia, întreținându-se cu ei douăzeci de minute. Puțin după aceasta ducele a trecut pe la Hofburg și a lăsat o carță pentru împăratul. Încă în cursul zilei de ieri s'a dus la primărie unde a luat parte la serbarea Ligii pentru protecția copiilor și a asistat la premiarea celor 1600 copilași, cari s'au împărțit de darurile societății aceștia. Președintele Ligii și primarul au salutat pe M. Sa, la ce împăratul și-a exprimat mulțămirea pentru activitatea rodnică a societății, dorind ca să lucreze și de aci înainte pe acest teren atât de sautar pentru societate și patrie. După terminarea acestei sărbători intime M. Sa s'a întors la Burg.

— **O insultă dispărută.** Primim știrea din Port Dizon, capitala republicii Honduras, că frumoasa insulă situată în mijlocul lacului Hoblanca din apropierea San Salvadorului a fost acoperită de ape. Catastrofa s'a întâmplat nu din cauza unei rupturi de ape, ci proprie a insulei, care măcinându-se de valuri s'a prăbușit în adânc, îngropând toate frumusețile ei vămănice deodată cu cei ce o cută șaptezeci de oameni cari locuiau pe ea.

— **Pentru săraci.** La apelul nostru, pentru daruri de împărțit în ajunul Nașterii Domnului între săracii noștri, au intrat următoarele daruri: Il. Sa dl Dr. Ilarion Pușcariu, arhiepiscop și vicar arhiepiscopos; 5 cor. N. N. 20 cor., marele proprietar Alexandru Lebu 10 cor., Dr. O. R. 3 cor., Ioan Henteș, asesor la sedria orfanată 1 cor. și binefăcătorul meseriașilor Ioan Vișa 30 cor. Lacrimile săracilor noștri serviască drept cea mai înaltă recompensă pentru toți aceia, cari posibilă ne fac împlinirea acestei datorințe creștinești bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu. Sibiu, 13 Dec. n. 1910. Comitetul Reuniunii socialilor români din Sibiu. Vic. Tordășianu, preș. Ștefan Duca, secretar.

— **O întrebare.** Un cititor «curios» ne scrie: Rugați sănt toți bărbații competenți, să binevoiască a răspunde la următoarea întrebare: «*Pentru ce România, un stat primit în concertul statelor europene, ca un stat independent, cu bun nume și în continuu progres pe terenul culturii, nu e luată întreagă separată din nici un punct de vedere etnografic, nice geologic, ortografic și hidrografic pe nici o hartă și nici într'un atlas?* — Atât pe hărțile de școală, cât și în atlase, nu numai pentru școală ci și în atlasele mari numite Hand-Atlas e luată numai în rupturi d. e. Oltenia și Muntenia până la Mălcovul istoric împreună cu Dobrogea e ousă între statele din peninsula balcanică, iar Moldova cu celelalte părți (teritoriile) adevărat întreagă România o aflăm numai acolo unde e desemnată Europa întreagă; o aflăm în forma unei potcoave pe lângă Carpați. — Oare România de azi cu o extindere de mai bine de 131.000 kilometri pătrați să nu merite, cât d. e. merită Grecia cu o extindere de 65.119 km. și abia 3.000.000 locuitori? Oare alte state mai mici decât România și în extindere și cu privire la populație și mai înapoiate chiar și în cultură au făcut și fac Europei mai multe servicii?»

Nu e de dorit, ca bărbații chemați să facă tot posibilul în interesul general al culturii ca și România să și aibă pe hărți și în atlase pagina sa din toate punctele de vedere ale geografiei?

NB. Excepționăm harta etnografică a Austro-Ungariei și a României de Kipert în mărime de 1.300.000. Aceasta abia s'a născut și curând a murit din grație.

— **Reîntronarea lui Abdul Hamid?** O telegramă din Constantinopol anunță: Știrea unui ziar din Smirna, după care un comitet secret ar urmări reabilitarea ca sultan a detronatului Abdul Hamid, a pus guvernul pe gânduri.

S'a cerut un raport asupra felului cum e supravegheat ex sultanul și asupra stării sale.

În același timp s'a ordonat sporirea forțelor de supraveghiere.

— **Astra la Satul nou.** Duminecă în 25 Decembrie 1910 la ora-le după amiază se ține adunarea cercului ordinară a despărțământului Panciova al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, la care se invită toți membrii și cei ce se interesează de cultura poporului român.

Ordinea zilei: 1. Raportul anual. 2. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea raportului, a rațiocinului și înscrierea de membri. 3. Eventuale prelegeri. 4. Raportul comisiunilor. 5. Alegerea directorului și alor 4 membri în comitet. 6. Eventuale propuneri. Satul nou, în 17 Decembrie 1910. Directorul despărțământului.

— **Contesa Tarnovska.** Când s'au închis porțile grele ale temniței pe urma contesei Tarnovska, despărțind-o pentru o vreme de bucuriile și durerile vieții, se credea că s'a încheiat o pagină, poate cea din urmă din viața acestei femei cu sufletul pângărit de păcate. Dar de atunci s'a mai vorbit în repetite rânduri de ea. Se spune că și a cerut revizuirea procesului, dar petiția a fost respinsă și contesa văzându se aruncată pradă desrădăjilor s'a înobăznit, dar aceasta nu prezenta nici o importanță pentru o pușcăriească desbrăcată de ranguri și onoruri și intrată în rândul celorlalți muritori. Lucrul a trecut în văgășul întâmplărilor de toate zilele și a fost dat uitării. Contesa s'a resemnat și primește loviturile soții fără nici un interes de ce o să mai vină. Acum însă de nou a fost readusă în gura lumii, căci apărătorii ei sânt foarte îngrijii de boala clienților lor. Au adus doi profesori de la clinică și specialistul Bossi, din Genua. Bossi a spus că boala contesei reclamă o operație gresnică și pentru a evita contesa va fi dusă în penitenciarul din Genua ca să fie mai aproape de medicul, care a hotărât să-i facă operația între pereții reci ai temniței.

— **O Casandră a veacului nostru.** An de an ziarele franceze comunică pe dea'ntregul profețiile doamnei de Thèbes, care cam pe această vreme are obiceiul să iasă cu ele în vileag. Cele profeții de moderna Casandră sânt prinse în contururi foarte vagi și de cele mai multeori cuprind lucruri mai enigmatice ca ale oraculului Delphi cari pot fi explicate în fel și fel de chipuri. Nu e deci de mirat că în generalități profesiiile ei se împlinesc. Pentru anul acesta care ne va aduce un întreg șirag de noutăți și senzații, vom avea înainte de toate o vară foarte ploioasă, iar Parisul va îmbrăca dolii pentru trei zile de-a rândul. În viața publică a Franței se vor descărca conflicte însemnate care o vor sguđu puternic, cu toate acestea un bărbat cu trecere va ajunge la putere trecând drept erou al zilei; vor avea loc discuții și polemici aprinse iar evenimentele interne vor găsi ecou peste hotarale țării. Cu anul următor Franța trece într-o epocă de primenire, un nou partid — necunoscut încă — se va ridica și va lua în mâni destinele țării, de groaza căruia se va zguduï străinătatea, mai ales Berlinul.

— **Pentru odihna celor morți.** Sâmbătă s'a împlinit anul dela moartea regelui Leopold, un an dela ziua când noul rege Albert a pus jurământ pe constituția țării și tot atât de când prințesa Luiza a părăsit pământul Belgiei. Și în amintirea acestui eveniment funebru prințesa a peregrinat la mormântul părinților săi. La gara din Bruxelles a fost așteptată de cei doi avocați ai săi cu cari s'a întreținut multă vreme discutând procesul intentat statului pentru moștenirea rămasă după defunctul rege. Dela gară a tras la otelul Bellevue, iar după amiază a mers la Laeken unde a lăsat să slujească un parastas pentru odihna părinților săi. Pe urmă a depus o cunună uriașă pe mormântul reginei, cu inscripția.

— Mamei mele, iubite cu frenezie.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale

— al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu. —

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

— după comandă medicală. —

Iar pe sicriul care a închis rămășițele pământești ale țării sale a așezat o cunună de palmieri. Pe funda cernită a coroanei strălucea băută în aur:

— Cu dragoste filiască. —

S'a rugat apoi multă vreme în capela mauseleului și când s'a întors a trecut pe la palat unde a lăsat o carte de vizită pentru familia regală, dar n'a așteptat să fie primită, și cu trenul de seara s'a întors la Paris.

— Omor politic în Muntenegru. Ziarul «Obzor» din Zagreb primește știrea, că aproape de Podgorice (Muntenegru), căpitanul Leko Lekovici a tras mai multe focuri de revolver asupra fostului ministru de Interne muntenegru Pop Pero, nimerindu-l mortal.

— O manevră contra lui Ferdinand al Bulgariei. Ziarul «Balkan» Tribuna» aduce știrea despre arestarea unui Popov Iordan, funcționar la gara din Corneja Aujachovet, fiind bănuț că ar fi scris regelui Ferdinand scrisori prin cari viola să-l pungăsească. Într-o scrisoare cerea regelui zee mil de dinari în schimbul cărora li va descoperi un complot îndreptat contra lui. În scrisoarea a doua urcă suma la 12 mil de dinari și când l'au prins în flagrant și încercat să tăgăduia că vina pusă în sarcina lui.

— Exministru osândit. Sâmbătă tribunalul din Copenhaga a osândit la opt ani temniță pe fostul ministru de justiție Alberti, pentru că acesta în calitate de director al unei societăți daneze de export a defraudat aproape 15 milioane de coroane. Alberti, în timpul când a fost ministru, a introdus în Dania pedeapsa cu vergi și fatalitatea a voit, ca probabil și el, creatorul acestei legi să fie împărțit de «bunătatea» ei.

— Arestarea domnului Dr. Stefan... cauza algerii...

— Izvor de radium în Ungaria. Comisia instituită pentru cercetarea radiumului de la academia științifică împărătească din Viena examinând izvoarele sulfurice de la Teplitz a constatat, că apa izvoarelor acestora, precum și nămolul lor conțin radium.

— Patimi mărunte. Puțină vreme în urmă negustorul David Calderwood a fost condamnat la trei luni temniță ordinară pentru faliment fraudulos. Delicventul a și fost arestat în dată și a început să și facă pedeapsa, dar întâmplarea a crăpată a lovit atât de greu pe nevasta negustorului încât a căzut la pat. Boala i se agrava mereu și au trebuit s'o interneze la un spital. Aici însă însănătoșare nu venia ci din contră mergea tot spre rău. Medicii își luaseră orice nădejde și așteptau în fiecare clipă erupția unei inflamații cerebrale. O soră de caritate cărei i-se dase bolnavei în îngrijire, s'a dus însă la secretarul ministerului de justiție și i a spus, că femeia nu mai atunci s'ar face bine dacă ar fi și bărbatul sau lângă ea. Totodată i-a dat și o petiție în care negustorul pricinăși cereau liberarea pușcăriașului în interesul nenorocitei femei. Secretarului i s'a făcut milă și a dat ordin ca Calderwood să fie liberat.

Peste o oră acesta a sosit la spital și plângând a îngenuchiat alături de patul soției sale bolnave.

Medici cred că de acum se va face totuș mai bine.

— Nenorocirea unor mineri. Din Șimleul-Silvaniei ni se anunță, că ieri dimineață în minele din capătul orașului s'a întâmplat o nenorocire groaznică. Patru muncitorii voind să spargă cu dinamită o stâncă mare, au aprins fitilul, care fiind scurt a ars total. Dinamita a explodat cu putere mare, iar mineri, neavând vreme să scape, au fost îngropați în moloz. Unul singur a scăpat cu viață.

— Primar asasin. În localitatea Sisini de pe insula Sardinia nișe hoști înarmați și mascați au intrat noaptea în casa unui proprietar. Pe proprietar l-au omorât, iar pe nevasta lui au torturat-o cu foc și fier, ca să le dele banii și bijuteriile. Feciorul cel mai mare al proprietarului a împușcat pe unul din hoști și atunci s'a dovedit, că hoțul era primarul unei localități din vecinătate.

— Consul defraudant. Ziarul turcesc «Ikdam» din Constantinopol primește știrea, că poliția din Pireu a arestat pe consulul turcesc din localitate, despre care s'a adevărit că a defraudat 70 mii de tunți turcești. Întrebat fiind el a declarat, că suma aceasta a folosit-o în scopuri de

șpionaj. Arestarea lui a făcut senzație mare în cercurile diplomatice.

— O sută mil de oameni morți de holera. O statistică oficioasă arată, că în Rusia dela începutul holerei dintre 216 034 oameni îmbolnăviți de holera au murit 100.918 inși.

Rusia este mai înapoiată în cultură, decât Ungaria, ea este a doua patrie a drepturilor și libertății deci nu e de mirare dacă holera a găsit aci un pat atât de cald.

— Din lumea Eschimoșilor. Într-o revistă suedeză a apărut de curând un articol despre originea Eschimoșilor. În articol se povestesc lucruri interesante despre modul primitiv de cugetare al oamenilor din lumea arctică. Numele Eschimoșilor din partea cea mai nordică dovedește, că cu noștințele lor în mare parte se restrâng numai la concepția despre balenă. «Coadă balenei» este un nume de bărbat foarte răspândit, iar al femeilor e mai mult poeticul «Pielea balenei». Chiar și exprimarea numelor e foarte dragută, de exemplu cât de moale sună: «Maj-zangvaik», pe care Rasmussen, autorul articolului din chestiune, îl traduce «Pielea micuței balene albe». De-alt un numele acesta este nume de bărbat, la fel cu dronțăitorul «Merkrusaik», românește: «Linos». Foarte frumos și inteligent e și acesta: «Marmarunak», adică «Bucătăria». Nume de fete: «Mikzik» — Micuța, «Inik» — Om, «Mekro» — Peană, «Monik» — Larvă. Mai majestos sună «Ringiulaungat» — Mamă de familie, și «Arnarzuaik» — Femeie mare. Numele Eschimoșilor le dă importanță deosebită aceia, că după credința lor omul constă din trei părți: din corp, suflet și nume. Eschimoșii mor cu cel doi țărani, mai vârtos și presara algerii nu are liniște în lumea cealaltă până atunci, până când numele său nu primește adăpost, adică, până când un copil primește numele lui. De aceea copiii în todeauna primesc numele celui mai de pe urmă membru mort al tribului; Eschimoșii botezați astfel încă și în la obiceiul acesta. Până când însă numele acesta se dă unui nou născut, nu i permis să l rostească nimeni, pentru că prin aceasta numele și ar pierde farmecul. De alicum lumina li arește deja și în patria noștri de jumătate și spre marea întristare a bătrânilor și aici se găsesc todeauna liniți, cari nu cred, în boscoanele bătrânești ci mai mult cred că numele nu sânt pentru altceva, decât, ca oamenii să se poată deosebi de oalță.

x Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mustre din orice articlii în branșa aceasta. Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x Din esenția mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri. Rachiu alai, Anisette, Piensică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Marasquino, Roze, Vanilia, Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinar 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopesc bine cu vopseana «IDEAL» pentru păr care e nesticăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloarea la Fekete Mihály, droguerie la «Iger» în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

ECONOMIE.

Prospectele băncii de asigurare române «Fortuna».

Fondatorii băncii de asigurare române «Fortuna» cu sediul în Sibiu, au lansat deja prospectele pentru semnarea capitalului de fondare. Banca se înființează cu un ca-

pital social de un milion împărțit în 500 de acții à cor. 200 nominal. Acțiunile vor pe nume și se vor rescumpăra cu valoarea lor nominală, plus o taxă de fondare și organizare de 5%. La subscrierea fiecărei acții e a se plăti — pe lângă taxa de fondare și organizare — încă 10% din capital. Următoarele 20% vor avea să se plătească în cel mult 15 zile după adunarea de constituire, iar restul în rate, a căror termen îl va stabili viitoarea direcțiune a institutului.

Institutul se înființează cu sediul în Sibiu, pe timp de 100 ani care la timpul său va putea fi prolongat. El își va putea estinde activitatea atât în țară, cât și în străinătate. Termenul pentru subscrierea acțiunilor se fixează cu ziua de 31 Martie 1910. Lista pentru semnarea de acții s'au depuse la fiecare institut de credit românesc. O listă stă deschisă pentru doritorii de a semna acții și la administrația ziarului nostru.

Indemnăm publicul nostru să grăbească semnarea acții, îmbiindu se cel mai bun prilej pentru un plasament de capital rentabil și avantajios.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Poșta Redacției.

I. C., (B.) Scrisoarea adresată direcțiunii institutului M. nu prezintă nici un interes obștesc. Comunică le celor chemați lucrurile aceste în scrisoare particulară.

G. L. N'am primit nimic, altminteri am fi răspuns. Adresa n'o mai știm. A plecat din Paris.

R. S. Se întoarce în curând acasă.

Viștea. «Dărl de seamă» numai în partea taxabilă se pot publica. Adresați vă administrației noastre.

Cluciu. Acelaș răspuns.

Redactor responsabil: Iuliu Clurgiu.

«Tribuna» Institut tipografic, Nichte și coș

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

« specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe schimb

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **conducător**

la societatea comercială »Consum« din Blaj, prin aceasta să scrie concurs până în 20 Ianuarie st. nou 1911 pe lângă un salariu de 2000 Cor. plătit în rate lunare decursive.

Reflectanții au să dovedească, că au praxă de cel puțin 3 ani în branșa băcăniei și ferăriei și că cunosc în scris și vorbit limbile română, germană și maghiară.

Postul e de a se ocupa în 1 Febr. 1911.

Concursele au să se adreseze domnului **Gavril Popu**, canonic metropolitan, președintele societății.

Caut

un candidat de avocat și un scrietor

preferit cu praxă, — pe lângă condițiuni favorabile.

Dr. Enea Andrea, avocat
Nocrich (Ujegyház, Szeben m.)

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.
— Telefon Nr. 671. —

Societatea pe acții

Holandeza

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschapij van Levensverzekering en Lijfrente) Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asigurațiilor până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

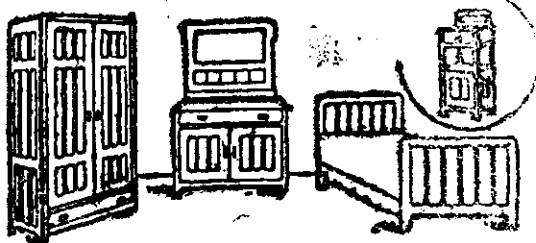
Caut

un candid. de avocat
cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

PÁLSÁNDOR
timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăntol cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, bioururi etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Pește sărat de tot soiul:

din Magazinele Băncii de credit din Brașov trimite cu posta sau calea ferată, cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună, sau cu rambursă: **Josef Huttmann**, Brașov.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

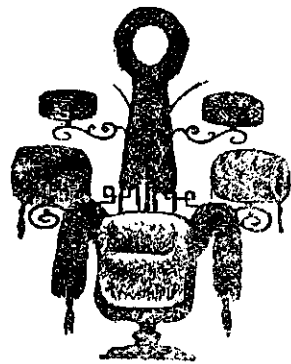
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
(Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Magazinul de blănărie și cojocărie
= Ragályi János =
Győr, Kossuth Lajos-tér No 2.

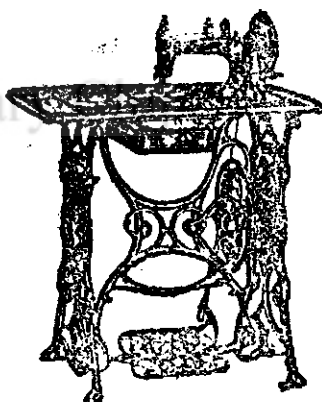
Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

STAMM EDE SUCCESOR
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAPP** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

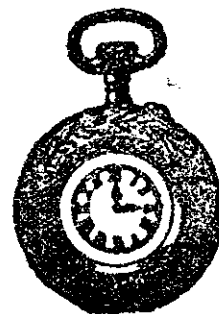
Preț-curent la dorință trimite gratuit

ŞLEPÁK A.

ciasonicar, aurar și gluvaergiu

Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

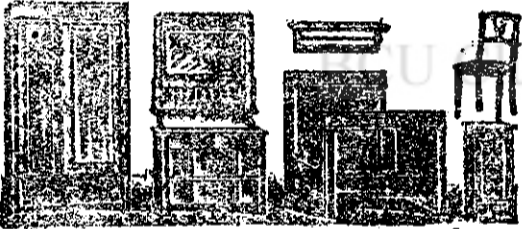
Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârnatore precum și tot-felul de gluvaergicale de aur și argint. Reparări de oroloage și gluvaergicale se efectuează prompt. Gluvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu
= ș'a transmutat =
prăvălia de coloniale
și delicatose
în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

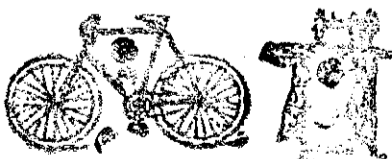
Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în
Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cușite de buzunar** cu tălș englez și Solingen, **cușite de bucătărie** din oțelul cel mai bun ș. a. **cușite pentru curățitul legumelor**, pentru tălătul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și **cușite pentru caș**. **Cușite pentru măcelari și cârnățari**, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: **mașini de tuns**, **briciuri foarte fine**, ascuțite, prețuri și articlii **mănuitori**. — **Revizite de masă** din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce **reparări** de branșa aceasta precum și **ascuțire**, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — **prețurile cele mai moderate.** — —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA** · Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și cloșitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi **materii de mobile**, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— **Numai prima calitate.** —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

— Gálfi Lajos —

croitor de uniforme domnești și pentru profeți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Inștiințez on. public, atelierul meu ce susț
— de mai mulți ani l'am mărit cu —

**prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,**

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— — mai departe. — —

Pr'mesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în branșa aceasta.

Țin în depozit tot felul de
stofe din țară
și strălătate.

Am introdus sistemul din
strălătate de **plătire în
rate lunare**, încât pentru
3 cor. lunar pr'mesc căl-
careea a 1 pal on, 1 par
desiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de ha'ne. —

— Nou magazin de blănărie. —

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului
public din loc și jur că, **amdeschis un
magazin de specialitate**, bine asortat,
după cele mai moderne cerințe

în **palatul contelui Nádasdy d'n
Arad strada Förray.**

Am în depozite: **șaluri și blăni** pentru
femei, căciuli și manșoane, apoi pentru
stradă și haine de călă-
torie etc. Primesc din
acest ram orice lucrări
noul și reparaturi, in-
grijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc
on. clientele marfă și lucru
bun, pe lângă prețurile cele
mai moderate.

Cerind sprijinul on. pu-
blic, semnez

cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

Ieftinul tîrg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul
SAS.)

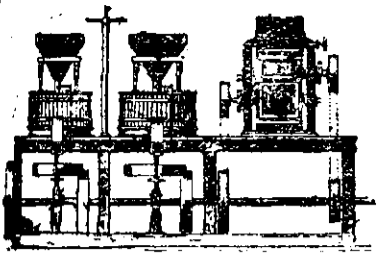
Aduc la cunoștința prea onoratului public
din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt
fructe sudice. **Curmale stafide**, smo hine,
castane uriașe de Tirol, alune italiene nuc
de cocos, portocale dulci ca mierea și lămâi
coapte, fructe sudice zaharitate, prăjiteri
admirabile pentru ceai, cele mai nobile
soieri de ceai chinezesc, romuri engleze și
franceze veritabile pentru prețuri surprin-
zător de ieftine. Bogat asortiment de bom-
boane de Crăciun și Anul-nou. Că-l-a pră-
jită proaspăt din 8 mixturi, din care rog
on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest
mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 636.

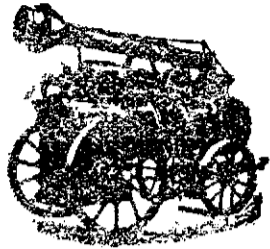
KÁLNÁIS.

fabrică de motoare și turnătorie de fier
în Murăș-Oșorhei—Marosvásárhely

Ofere

motoare cu benzin și olei brut, locomobile motoare absorbitoare de gazuri. Mașini motoare cu benzin automobile pentru arat și imbiatit. Primește tofelul de montări pentru mașini, mașini cu aburi, stabilimente industriale și încălzirea cu aburi, precum și executarea a tofelul de aliaje de fier și metale, **montarea deplină a morilor** și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină, serviciu prompt, prețuri ieftine.

În magazinul de mașini de cusut și biciclete

Kalmár Mihály

Cluj—Kolozsvár, Czertörd-u 56.

se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete de pl. echipate, plă-tina lunar, în rate avantajoase.

Inele de aur dela 5 cor.

Cesornice dela 4 c. In sus se pot căpăta la

Barna Sándor
cesornicar, gluvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Cesornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cercei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine — Pentru fie care orolog u vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani. — Serviciu conștiințios. Mare asortiment de obiecte din argint de China.

Da urile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle portelană, maiolică, alpaca de Berador, articli de argint Alpaca limpe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru otelieri, păhare pentru bere și vin, în cadrul de scoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
pravalie de sticlării și portelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotog aful Naschitz.)
Telefon interurban No 224.

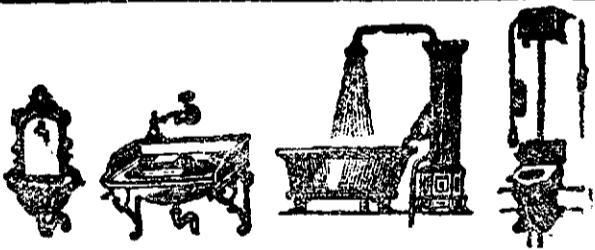
Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și točilărie — a lui **HUBERT GYÖRGY**
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de buătărie în condiții ireproșabile și pr. Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimit 12 deodată.

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri. :-

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărni și școle. — Specialist în sonda. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospece gratuit.

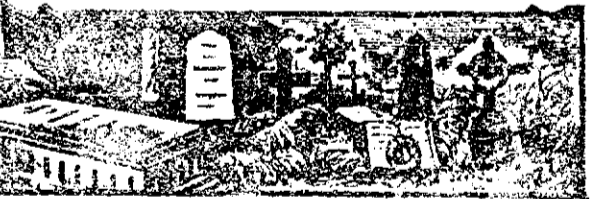
ROTH JÓZSEF

măstru de sculptură în piatră,
Segesvár, Sellergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte, din diferită marmoră granit, syenit, labrador și peatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și prelinare de spese stau fr. la dispoziție.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grilage, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru măcelării și căsăplii, basreliefuri, strungă- rle de metal aranjamente pentru bisericl in execuție splendidă.

Desemnuri și prospece se trimit gratuit.

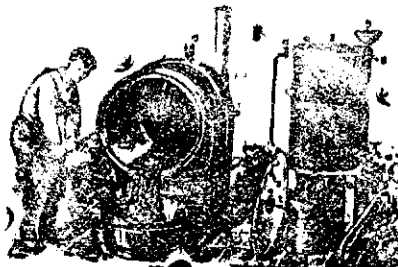
Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efepulre: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Tofelol de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fier cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântânelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Asortiment bogat in articlii textili
cu prețuri ieftine la firma :

J. B. MISSELBACHER SEN.

Sibiu — Hermannstadt.

Fabricatele renumitelor firme :

Benedict Schroll Sohn

în Braunau

Pânze, șifon, creton

Barchet-satin

Barchet-croise

Barchet-pichet

Barchet-cu-șiruri

Satin-gradel

Damast-Gradel

Naking, Naturell

Satin, Satin-Raye

Pichet-cu-șiruri

Țesături mari de nuntă

Pânze impermeabile.

Regenhardt & Rayman

în Freiwaldau

Măsărițe de damast alb

Garnituri de damast pt.

cafea albe și colorate

Ștergare de damast

Ștergare-crep

Ștergare-Frottier

Năfrămuțe de batist

Năfrămuțe de in

Gradel de in

Albituri de in

Albituri de in pntu pat

Ștergare p. bucătărie

Broderii de in.

Precum și Barcheturi în culori pentru haine,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni, și copii. Șorturi pentru dame și copii.
Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se cteptulesc solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se cteptulesc solid și prompt.

— Replantațivă ville cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate,
soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără
rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL“ insoțire economică-comercială
Elisabetopole (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)

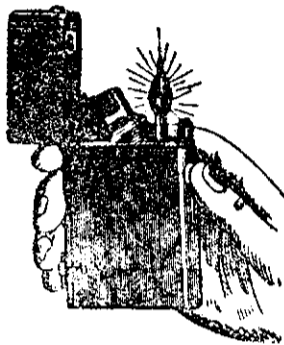
material disponibil în altoi peste două (2) milioane
școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi
desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai
ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.
Insoțirea primește gratis elevi
pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți băeți la cursul practic de altoit.

Nu mai altoi-șie hune i Calitate distinsă i

Gramofone și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin
în marele magazin de fabrică
a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate
pe acțiuni în Făget (Facsset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană
și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot
natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca
membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« întro-
dusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adevă unamie coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plătirile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni în-
ainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fruc-
tifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu
considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, sursă
depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele
regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de
1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață,
chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săp-
tămână de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în
favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după docu-
mentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigu-
ată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschapij
van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru
Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit
și economii în Facset.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia s,
asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane
contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de
15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se
dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu
care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte aceiacă la
cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acoardă și im-
prumături. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare
plătesc. — Membrii din provincie prim-sc cecuri cu cari pot plăti
gratuit taxele. — Informațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Atelier atelier ardolean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

ERSTENBREIN TAMÁS és TARSA

sculptor și mă-
lestru piotrâr.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din : marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József : 25.

Biroul Central :

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Prima fabrică de calapoade și calupe

(Első kolozsvári kaptafa és sámfiagyár)

:- Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5. :-

Recomandă **calapoade și calupe foarte
bune**, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se
pune un pond
deosebit. =

Comandele din ::
provință se execută
pe lângă rambursă
prompt și cu prețu-
rile cele mai ieftine.
Serviciu excelent

